

Nugulaitunik Aulaqutinik Iglunuami Aituutinik Havaami Maliguakhaq

Havakviuyuq Avatiliqiyinit (DOE) Hilaap Aalaguqniganik Havakviuyuq (CCS) pipkaiyut manikhaakhanik iglunuanik nanminiqaqtunit Nunavumi ikayuriagani ikikhivaaliriagani iliurainiganik nugulaitunik aulaqtunik atuqtunik iglunuagini. Una manikhaakhaq pipkagaayuq imaa atauhiqluni utiqtitariaqagitumik aituutauyumik.

1. Kitkut Uuktuqtaaqqat?

- Nunavumi inuit nanminiqaqtut iglunuanik: Nunavumiutaq inuk nunaqaqluaqtumik Nunavumi.
 - Tuukhiqtuq ikiniqhanik ukiuqariaqqaqtut 19-nik ukiunik.
 - Aituutauyuq qahaktuq atauhiiginaqluni atuni iglunuaq.

2. Hunamik hananiaqik?

- Nugulaitunik aulaqutnik atuqtunik piqaqtunik Kanatamiut Atuqpagainik Katimayit (CSA Ilariit) naunaipkutaanik:
 - Hiqiniqmit alguyaqtutinik (qaumaniganit, PV-nikluniit) atuqtunik
 - Anuqimik atuqtunik
 - Ikayuutauyut patuliit atuqtuni quuliuyuni.
 - *Naunairlugu: CSA-kunit naunaipkutit tukiqaqtut una hanahimayuq maligatiquq atuinarialik atuqtaulunilu Kanatami.

3. Humut iliuraqniaraluqaqigu?

- Qaagani iglunuap Nunavumi.
 - Iglunuuaq uqatiaqtauyuq una "Kituliqaa igluqpanuaq hanahimayuq ahraqpani inikhampi maniqiaqvikmi igilraaluniit nunamik atuqnigani huliviyumi atuqtauhimaginagituq inuuvigiyauluni."

4. Qagugu iliuralaaqigu?

- Iliuralaaqtat tikuaghimayat nugulaitunik aulaqutnik atuqtumik pitaaruvit agirunmit aituutikhamic.
 - Havaariyat iniqhimayariaqaqtut naatinagit 12 tatqiqhiutit agiotauniganit.
 - Havaariyat iniqhialiqt, pipkaijavutit havaami akiliqtugaqnik naunaipkutinik piksaniklu uumiga nugulaitunik aulaqutnik atuqtumik iliuraqniganik CCS-kunut.

5. Qanuraaluk manikmik qahakpa uvamnut?

- Uuvuga 5-tausitalamut qahaktuq atahuhiqluni atuni igluqpanuaq, utiqtitariaqaqituq aituutauyuq tuukhiquut aqiqtauqpat.

6. Qanuq uukturniaqqik?

- Uqaqvigilugit CCS-kut nalunairiagani havaat ilaulaaqniganik aituutauyumi uvani renewableenergy@gov.nu.ca -mi
- Pijavutit nalautaarutinik katraqaqtunit ihuaqutiniklu niuvaayinit iniqtiriagani havaat.
- Inijavat Igluuqpanuamik Aituuhihamik Tuukhiqtuutiknik Titiraakhaq, sainiqhimayuqlu uqatarut nalunairiagani iliviuniraqlutit igluuqpanuamik nanminiqaqniriyaqnik.
- **Naqijavat una** atuliriagani tuukhiqtuut titiraakhaq.
- **Tuninarijavat tuukhiqtuutit ayuqnaitpat.**
 - Aipagutuaraagat, iniriiqhimayuq akituniganik manikhaqvikhampik uvanga aituuhiavikhami. Una manikhaqvikhampik tuniuqhaktauniaquq qailraaqtunut, kivgaqtugauniaqut tamaita manikhaat tuniyauhimaliqnigini. Atulaaqtuq manikhaat tamaita tuniyaulaaqniginik nugutinagu ukiuq.

7. Humut aulaqtiniaqigu tuukhiqtuutiga?

- Tuyuutigijavat tuukhiqtuutit ukunuga Hilap Aalaguqtinqaganik Havakvianut (CCS):
 - Titiraqaqvikut uvuga Hilap Aalaguqpalianaganik Havakviuyumut, Titiraqaqvikmi Qiyuqtaanut Titiqqiqiviata Qiuqtaa 1000, Nayugaa 1330, Iqaluit, NU, X0A 0H0
 - Qaritauyakut uvuga renewableenergy@gov.nu.ca -mut
 - Kayumiktukkut uvuga (867) 975-7799
 - Upautiluni:
 - Ikluqpak 5100, Iqaluit – Hilaup Aalannguqtirninga Havagviat
 - Ikluqpak 1104A, Iqaluit – Avatiliqiyitkut Atannguyaqarviat
 - Uumayuliqiyit Titiraqvia nunagiyaqni

8. Hunamik aturiaqaqtumik CCS-kut atuqniqat nalunaiyariagani tuukhiqtuutiga?

- Tamaita tuukhiqtuitit havaariyauyut piyaualianignit CCS-kunit; hivuliuyut hivuliqmiik kivgaqtugauniaqut atuqlugu. Tuukhiqtuit ihumagiyaayuq piyauniganik CCS-kunit iniqhimaliqat nalaumayumik piqaligalu tamainik ikayuutinik makpiraanik.
 - Tuukhiqtuitit naunaiyaqtauniaqut atuqlugit ukua:
 - Iniqtauniganik tuukhiqtuit, unalu
 - Nutauniqhanik pijutauyunik aulaniqatiaqnikhaanik.
 - Hivuliquqtit Hilaap Aalaguqpalianiganik Havakviuyumi ihumaqhuutiqaqtut kituliqmiik ihumaliurutikhampik tamaini manikhautinik tuukhiutini.

9. Qagugu naunaiqniqa agiqtauniriyamnik?

- CCS-kut tunihiniaqut titiraqhimiayumik itqaijunmik una aituuhiakhat aqiqtaukmagaa imanaqluniit iluani 30 ubluut piyauniganit tuukhiquutit.

10. Qagugu piniaqigu aituuhiaqhaq?

- Nahurilaaqtutit piyaagani aituuhiat iluani hitamat saniuniqni iniqnigani tamaita aturiaqaqtut maniliqijutit makpiraat kiguani havaaq agiqtauniganit. Una makpiraaliqijut ilaqaqniqtaq agirutiknik.

11. Kitut akiligakhat akiliqtaulaaqat?

- Nuutaaginait piqutit, piqaqtunik Kanatamiut Atuqtainik Katimayit (CSA)* naunaipkunmik titiqniganik ilaulaaqtut.
 - Nugulaitunik aulaqutinik atuqtumik tamaitalu hanayakhat aturiaqaqtut iliurariagani atuqtukhaq. (*Ilhimalugu: Iluingaumayuq naunaipkut ilaulaaqtunik piqutinik naniyaulaaqtuq talvani tuukhiqtuutimi atautimiuyuni.*)
 - Hiqiniqmik alruyaqtuutit (qaumaniganit, PV-miluniit) atuqtunit.
 - Anurituqtut atuqtuut.
 - Ikayuutauyut patuliit atuqtuni quuliuyuni.
 - Aulaqtinigit ilaulaaqtut nugulaitunik aulaqutinik atuqtumik, hanayakhaniklu aturiaqaqtut iliurariagani una, nunagiayuymut kaniniqhamik iglunuap inigiyani.

12. Kitut akitunigit akiligaaugitpat?

- Nauigat havaaritaqttiluniit agiqtautinagut aituutauyuq.
 - Nanminiqaqtuup havauhia.
 - Ahivaqtinqigit taja atuqtuup.
 - Napajutait qanurinigit igluuqpanuap.
 - Ihuaqutikhat ahiruqtuqaqat atuqtumi.
 - Aulapkaininingit imaalu Munarijakhangit.
 - Himaughiqniginik taja ilagiyait atuqtuup.
 - Aularutit hanayakhanik piqutiniklu akungani nunagiayup igluuqpanuaplu.
 - Akiligakhat atuqtumi ihuaqutit himiqtauayariaqaliqaq pijatauyunik ihuiniginit ilagiyait, ahiruqniqata akyaqtautilugit, iliuraqtautilugit/atuqtutilugiluniit, akiliriaqagipataluniit ahiruqnariqata pijatauyunik.

13. Kiya iliuraqniaqauk atuqtakhara?

- Amigaitut mikiyut nugulaitunik aulaqutinik atuqtut iglunuani uqautauyut "maguktilugu aulaqtiglugulu" ayuqnaitulu iliurariagani (qauyimaniqariaqagituq inuk hunamikliqaa aturiaqaqtumik). Ihuaqhatiajavavit piqutit atuqlugit hanahiyat atuquyainik pipkagaiyunik atuqtukhami. Ilvit, havaaqaqtutit iliurariagani. Ihumagijavat havauhiq ilaulimagituq akitunigani uuma havaap.

14. Uuktuffaaqtaaqqinga Ihumaliurutimut?

- Iya, naamaginirukni tuukhiqtuutauyumi ihumaliurunmik, ihumaqhuutiqaqtutit uuktufaariaqni pijatauyumik ilituqhaqniganik ihumaliurunmiklu tuukhiqtuutivit manikhaakhanik.
 - Uuktufaarutit aitutikhanik aturiaqaqtut iluani 30 ubluut una tuukhiqtumit piyauniganik ihumaliurut tuuqhiquutimiknik.
 - Ihumaliuqtaa Tuglip Ministap Avatiliqyitkut kinguliuniqtaq.

15. Qanuriliuqniaqiq pihimaliruupku aituutauyuq?

- Niuvijavatit piqutikhat.
 - Inijavat havaariyat iluani 12 tatqiqhiuit agictauniganit.
 - Pipkaijavutit havaami akilighimayunik naunaipkutinik piksanik iniqhimayumik nugalaitunik aulaqutinik atuqtumik iliuraqniganik CCS-kunut.

16. Hunauvat munarijakhatka?

- Pipkaiyaagani nalaumayunik, iniqhimayunik, naunaitunik hivuniqhijutinik tuukhiqtuutikni atautimiuyut, ilaqaqtuq sainiqhimayumik uqatiarutimik ukuniga.
 - Niuviqniganik CSA-mik ilitaqhijuticaqtuq nugulaitunik aulaqutinik atuqtumik piqutikmik akyaqtilugulu iglunuaqnut agiqtautaaruvit CCS-kunit.
 - Iliuraqniganik nugulaitunik aulaqutinik atuqtumik iglunuaqni, iniqariaqaqtumik iluani ukiuqtaqtumi kikligiyaini Nunavumi.
 - Pihimalutit maligatigut ihumakhuunmik tikitpagiagani iglunuit una nugulaitunik aulaqutinik atuqtumik iliayuvikhaanik.
 - Uqariiklutit iliurariagani piqutit atuqlutit hanahimayit atuquyainik pipkagauyunik atuqtukhami.
 - Tinivaklujit tamaita akiliutinik naunaipkutit CCS-kunut naunaiyaqtakhainik, qanuriniganiklu piqutip niuvigauyup.
 - Tunivaklujit piksat iniqhimayumik, nugulaitunik aulaqutinik atuqtumik iliuraqniganik. Piksat piyariaqaqtut ukuniga:
 - Iliyauhimayut hiqiniqmik PV-nik alruyaqtuutikhat / anurituutiluniit
 - Batuliiqarvik
 - Hakugiklilaarutimik munarijut nuutiriarunmiklu

17. Hunauvat GN-kut havaariyakhait?

- Pipkaiyaagani ikayuutikhanik iliknut upalugaiyaqniganik tuukhiutikhat.
 - Ihivriuriagani tuukhiutit pinariqpaklugu pipkailutiklu titiqanik kiujutimiknik uqaqlutik havaariyat agiqtaukmagaa agiqtauginmataluniit iluani 30-ni ubluni piyauniganit tuukhiqtuutivit.
 - Pipkaiyaagani aituutikhamik manikahaakhaqnik, agiqtauniganit tuukhiqtuutip.
 - Ilaupkaqlugu nugulaitunik aulaqutinik atuqtakhaqnik CCS-kuni ukiuqtaqtumi nugulaitunik aulaqutinik havaanik naunaipkutini.

18. Qanuq tikuaqhiniaqik iliuraqlugilu ilaulaaqtut piqutit?

- Nutaaginait piqutit ilaulaaqtut uvani aitutauyumi.
- Tikuaqhijavutit piqutinik ilagiyainiklu CSA-kunit ilitariyauhimayunik.
- Hiqiniqmit Aulaqutinik Iliuraqnigani Atuqtunik:
 - Qauyimayauyulu iliuraiviit atuqtut piqaqtut nalruyunik, igutaariipkutit, tungavikhait, kikiagit, qaagini hilamit piyariipkutit ihuaqhaqhimayut ikayuqturiagani hiqiniqmit PV-nik hakugikhivaalirutikhat. Piqaqtuq amihunik aalatqiinik agiqtauhimayunik atuqtunik tungaviliqturiagani hiqiniqtuutit qilaaganut, hanirainut, nunamuluniit.
 - **Puiguqtailiyakhaq puiguqtailidjut: Tungalivilitiagitchuupkit hiqiniqmik PV-guyut iliuraivikhaini ihuaqhaqhimayunik atuqtukhamik ukunani, atulaiqniarunaqhivat akiitumik hanayaagani hiqiniqtuutit.**
- Aanniqtailidjutit Ingilrutikhat:
 - Ukualu nunamut maguktijutit ikumayaktailijutit (alruyat kigiagilu), ataiqtirutit, qilamiklu qamipkautinik ayuruirutit. Ukua qanurinigit aalaguqniaqtut pijutauyunik atuqtumi. Ajikutait: ilagit hiqiniqmit hakugikhivaalirutinik nivigaviit piqaqtut ilagiyainik ikumayaktariipkutinik nivigaviinit kikiaqtuqviinilu.
 - Havaqatigijavat niuviqvigliyat / iliuraiyilu una iliurajutit nalaumayaagani nunaunighani alguyaqtuutini maliruagakhanik aturiaqaqtunik.
- Anuqimit alruyaqtuutinut nutiriarutit atuqtuq:
 - Anuqimit alruyaqtuutikhamik nuutirunmik atuqtumik ilaliutiyariigunaqhiyuq anurituumut – naunaiyajavat ihuaqutinik piviknit una taimainmata nalunairiagani.

19. Nakuutqianik Atuqtakhanik

Aturiaqagituugaluit, atuquyavut ukua:

- Pijavutit pigahunik nalautaaganik havaariyani naunaiyaiyaaqni.
- Pijavutit hiqulauyanuatut itunik hiqiniqmit hakugikhilirutinik, ukua ihuatqiayuq nakuuniqhauvlutiklu.
- Atujavutit ukpiqnaqtumik piqutinik niuvaayi nalunaiyaqlugulu naunaipkutainik ilitaqhijutinik piqutinik qanurinkhainiklu makpiraanik.
- Havaqatigijavat qauyimayuq iliuraiyi, niuviqtitiyi, alruyaliqiyiluniit una nugulaitunik aulaqutinik atuqtakhaqnik qanuriniga nalaumakmaga nutauniqhanik qanurinkhainik aturiaqaqtunik.
- Tikuaghilutit piqutinik ilagiyainiklu ilitariyauhimayunik aulaniqariagani niglaumaniqmi (-40-mi alapaaqnatqyaaniluniit).
- Nuutiriarutit:
 - Naunaiqhijavutit atuqmagaa nuutiriarutinik hanahimayunik ahiani alruyaqtuutinik napaktiqaqniginit.
 - Nuuptiriarutit hakugikniginik alruyaqtuutit amirijutiqaqtunik hakugikhivalaagitaagani nakuuniqhat aturuvit alruyaqtuqtunik iglunuaqni.
- Atujavutit 120VAC-mik hakugikniqaqtumik (e-alruyaqaqvikmik) pigahunit talimanut atuniitunik 15A-mik atuni hakugikniqaqtunik atuinaqtunik igluup iluani alruyaqtuutinik alruyaniklu.
- 120VAC-mik malruuknik kaputiviqaqtumik iliyariqhimayunik atuinarialiknik iglumi alruyaqtuutinik taputivikni una igluunuaqni AC-mik alruyaqaqniganik ayuqnaitqiayuq.
- Tujavutit hakugikhilirunmik baatuliimik hakuigitaagani aturaluaqttilugu.
- Napainaqniga nakuutiajavut igluunua iliuraqviyuup. Iglunuit ilituqhajavat naamainaqniamagaa napainaqniganiliqtaqtilugu. Qayagivaglutit!

20. Hivayaqluta

Hilaup Aalannguqtirninga Havagvia
Havagvia Avatiliqijikkut
Nunavut Kavamanga
Titiraqarvinga 1000, Nayugaa. 1330
Iqaluit, NU X0A 0H0

Hivayautaa : (867)-975-7700

Qaritauyaqvigilugit : renewableenergy@gov.nu.ca

Qaritaujakkurutaa : <https://www.climatechangenunavut.ca/>